

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально наукового
інституту педагогіки і психології

 Світлана КОНДРАТЮК

«28» січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музичне мистецтво з методикою навчання

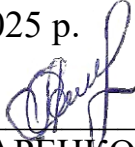
галузь знань: *01 Освіта / Педагогіка*

спеціальність: *013 Початкова освіта*

освітня програма: *бакалавр*

Мова навчання: *українська*

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП
«21» січня 2025 р.

Голова
Юлія БОНДАРЕНКО
док. пед. наук, професор

Суми - 2025

Розробники:

1. Лобова Ольга Володимирівна, доктор пед. наук, професор,
професор кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 6 від 26 грудня 2024 р.

Завідувач кафедри
кандидат пед. наук, доцент

Наталія ПАВЛУЩЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
4-й		4-й	
Лекції			
26 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
28 год.		4 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
64 год.		114 год.	
Консультації:			
год.		год.	
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування в студентів професійної компетентності щодо теорії та методики музичного навчання молодших школярів у сучасному закладі загальної середньої освіти.

Завдання курсу:

- оволодіння теоретичними знаннями у галузі навчання молодших школярів музичного мистецтва у сучасному закладі загальної освіти;
- оволодіння практичними вміннями і навичками у галузі навчання молодших школярів музичного мистецтва у сучасному закладі загальної освіти;
- формування музично-педагогічної культури майбутнього вчителя як необхідної складової його професійної підготовки;
- удосконалення професійно-педагогічних якостей (мотиваційний, методичний, когнітивно-креативний, оцінювальний компоненти, здатність до педагогічного мислення, самостійного конструювання освітнього процесу й використання у практичній діяльності дидактичних знань, умінь і навичок; готовність до систематичного професійного самовдосконалення та розвитку впродовж усього життя).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є попереднє вивчення курсів педагогіки, дидактики, опанування відповідними знаннями, вміннями та навичками професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

ЗК	ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо. ЗК 4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології. ЗК 6. Здатність до самовдосконалення та саморозвитку. ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності. ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя. ЗК 11. Здатність розуміти та реалізовувати стратегію сталого розвитку. ЗК 12. Здатність розрізняти, критично осмислювати й використовувати традиційні та спеціальні підходи до навчання, сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності суб'єктів навчання. ЗК 13. Здатність планувати та організовувати процес навчання, обирати та застосовувати відповідне методичне і дидактичне забезпечення. ЗК 14. Здатність здійснювати об'єктивну діагностику навчальних досягнень, контроль й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів навчання. ЗК 15. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 16. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
-----------	---

ПК	ПК 1. Володіння науковими професійно-педагогічними знаннями (психолого-педагогічними, методичними, спеціальними, загальноосвітніми, управлінськими, інформаційно-технологічними). ПК 2. Здатність і готовність застосувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері початкової освіти, спираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, предметних методик. ПК 3. Здатність і готовність до створення методичного забезпечення навчально-виховного процесу, зокрема з предметів освітніх галузей початкової освіти. ПК 4. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі початкової освіти. ПК 5. Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування. ПК 6. Здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів, організації їх самостійної, пошукової роботи. ПК 7. Здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування державною та однією з іноземних мов. ПК 8. Здатність до розуміння емоційного стану і мотивів поведінки дітей молодшого шкільного віку. ПК 9. Здатність і готовність до розвитку позитивної навчальної мотивації учнів молодшого шкільного віку, професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи, що виражається в інтересі до педагогічної діяльності, бажанні працювати, потребі у самоосвіті, саморозвитку. ПК 10. Здатність і готовність до відкритого спілкування і співпраці з учнями в навчальний і позанавчальний час. ПК 12. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації. ПК 13. Здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них. ПК 14. Здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність. ПК 15. Здатність до інноваційної діяльності, професійного досвіду, педагогічного пошуку.
ПРЗ:	ПРЗ 1. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування початкової освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку. ПРЗ 2. Знати нормативно-правові документи, що регламентують діяльність ЗНЗ; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролююча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) вчителя, директора ЗНЗ, їх функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу ЗНЗ; обсяг і функції роботи вчителя та інших працівників ЗНЗ; принципи адміністрування та управління; умови і передумови функціонування ЗНЗ. ПРЗ 3. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його

	перебігом. ПРЗ 4. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі за напрямками, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи. ПРЗ 6. Знати і відтворювати санітарно-гігієнічні, педагогічні, естетичні вимоги до обладнання й оформлення приміщення та території загальноосвітнього навчального закладу. Володіти нормативами щодо створення матеріально-технічної бази ЗНЗ, нормативами і режимом харчування дітей, санітарного режиму харчоблоку. Знати правила організації медичного обслуговування дітей, створення умов для медичної оздоровчої, лікувально-профілактичної роботи. ПРЗ 7. Знати про сучасні тенденції, закономірності розвитку технологій, методик педагогічних дисциплін; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу у вищій школі та в ЗНЗ; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес. ПРЗ 8. Готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; володіти знаннями про способи професійного самовдосконалення; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самоудосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності. ПРЗ 9. Знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної професійної діяльності.
ПРУ:	ПРУ 1. Уміє самостійно проводити уроки, вибирати та застосовувати продуктивні технології, методи, прийоми, форми та засоби навчання. ПРУ 2. Уміє застосовувати методичні підходи і сучасні технології навчання учнів початкових класів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів. ПРУ 3. Уміє реалізовувати Держаний стандарт початкової загальної освіти, застосовувати сучасні педагогічні технології в освітньому процесі початкової школи. ПРУ 4. Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою. ПРУ 5. Володіє іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою. ПРУ 6. Володіє інформаційно-комунікаційними технологіями навчання. ПРУ 7. Демонструвати уміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу вчителям за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, готувати і проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичної ради ЗНЗ. ПРУ 8. Володіти уміннями і навичками забезпечення організації освітнього процесу в ЗНЗ з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо. ПРУ 9. Виявляти та формулювати проблеми, визначати об'єкт та предмет дослідження, формулювання мету та гіпотезу дослідження, визначати основні поняття; володіння методами збирання даних відповідно до гіпотез, створення масивів емпіричних даних, опрацювання різноманітних джерел повідомлень тощо, повага авторських прав; підбирати і використовувати універсальні та спеціальні

	методи дослідження; створювати, передавати та упроваджувати результати дослідження у практику. ПРУ 10. Уміти визначити напрямки своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності. ПРУ 12. Уміти грамотно розробляти матеріали різних режимних моментів, виховних заходів, навчальних занять та їх застосовувати при навчальній, виховній, викладацькій роботі відповідно до вимог початкової освіти. ПРУ 13. Уміти розробляти документацію щодо навчання, виховання та наукової, методичної, організаційної роботи вчителя початкової школи, інспектора, викладача; уміти аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід. ПРУ 14. Вміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо. ПРУ 15. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.
ПРК:	ПРК 1. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі закладу загальної середньої освіти, інших професійних об'єднаннях). ПРК 3. Використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя початкової школи.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Високий рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
82 - 89	Достатньо високий рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі дидактики
74 - 81	Середній рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
64 - 73	Достатній рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
60 - 63	Задовільний рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
35-59	Низький рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
1 - 34	Дуже низький рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей

5. Розподіл балів

Поточний контроль														Раз ом	Зага льна сума
РОЗДІЛ 1						РОЗДІЛ 2									
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 1.5	Т 1.6	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6	Т 2.7	Т 2.8	82	100
Поточний контроль															
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	4		
Контроль самостійної роботи														18	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

презентації результатів виконаних завдань та досліджень,

- тести,
- проекти,
- реферати,
- есе,
- інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Теоретичні основи музичного мистецтва та музичного навчання дітей

- 1.1. **Музичне мистецтво та його види** (поняття про музику та її диференціювання; диференціювання музики за жанровою основою; народна та авторська музика; вокальна й інструментальна музика; сольна, ансамблева, хорова й оркестрова музика).
- 1.2. **Історичні етапи розвитку музичного мистецтва** (зародження та розвиток музики в давні часи; основні мистецькі напрями (стилі) музики; специфіка розвитку музичного мистецтва в Україні).
- 1.3. **Основи запису музики** (шумові та музичні звуки, основи нотопису, поняття про ноту, ключ, позначення тривалості звучання).
- 1.4. **Музична мова та засоби її виразності** (музична мова та її структура, основні елементи музичної мови, музична форма).
- 1.5. **Музично-психологічний портрет молодшого школяра** (поняття про музикальність, музичні здібності й музичний розвиток дитини; вікові особливості й основні види музичної діяльності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку).
- 1.6. **Музичне виховання та навчання дітей в сучасній початковій школі** (значення музичного виховання для дітей молодшого шкільного віку; сутність, мета і завдання музичного навчання дітей; поняття про музичну культуру молодших школярів; система та організаційні форми музичного виховання дітей в ЗЗСО).
- 1.7. **Нормативна база викладання мистецької освітньої галузі в сучасній початковій школі** (мета і завдання мистецької освітньої галузі в НУШ; змістові лінії мистецької освітньої галузі; підходи до формування компетентностей; вимоги до обов'язкових результатів навчання).

РОЗДІЛ 2

Методичні основи музичного навчання молодших школярів

- 2.1. **Зміст музичного навчання дітей в сучасному ЗЗСО** (поняття про зміст музичного навчання та його основні компоненти; музична діяльність як ядро змісту музичної освіти особистості; тенденції добору змісту музичної освіти молодших школярів; дитячий музичний фольклор у змісті музичної освіти молодших школярів).
- 2.2. **Процес та етапи музичного навчання дітей молодшого шкільного віку** (загальна характеристика процесу та структури музичного навчання молодших школярів; оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи; типи, жанри та структура уроків мистецької галузі).

- 2.3. **Методи музичного виховання дітей молодшого шкільного віку** (загальна характеристика методів музичного виховання; словесні, наочні та художньо-практичні методи; метод контрастних співставлень, метод уподібнення характеру звучання, ігрові методи тощо).
- 2.4. **Організація слухацької діяльності молодших школярів** (значення слухання музики для музичного розвитку молодших школярів; завдання слухання і сприйняття музики; форми слухання музики; характеристика музичного репертуару зі слухання музики; основні етапи слухання і сприймання музики).
- 2.5. **Організація виконавської діяльності молодших школярів** (значення співу для дітей; основні завдання співочої діяльності; особливості дитячого слуху та голосу; вокально-хорові навички, співоча постава; характеристика вокального репертуару; інші форми музикування).
- 2.6. **Сучасні технології музичного навчання** (специфіка педагогічних технологій у мистецькій освітній галузі; види технологій музичного навчання – проблемно-евристичні, інтегративні, інтерактивні, ігрові технології, проектні, естетотерапевтичні, музейні тощо).
- 2.7. **Самостійна робота студентів.** Позаурочна музично-вихована робота в сучасній початковій школі.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви Розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	СРС		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	СРС
РОЗДІЛ 1.												
Теоретичні основи музичного мистецтва та музичного навчання дітей												
Тема 1.1. Музичне мистецтво та його види	10	2	2			4						
Тема 1.2. Історичні етапи розвитку ММ	10	2	2			4						
Тема 1.3. Основи запису музики	10	4	2			4						
Тема 1.4. Музична мова та засоби її виразності	10	2	2			4						
Тема 1.5. Музично-	10	2	2			4						

психологічний портрет учня початкових класів												
Тема 1.6. Музичне виховання та навчання дітей в сучасній ПШ	10	2	2			4						
Тема 1.7. Нормативна база викладання мистецької ОГ	10	2	2			4						
РОЗДІЛ 2. Методичні основи музичного виховання дітей												
Тема 2.1. Зміст музичного виховання дітей	10	2	2			4						
Тема 2.2. Процес та етапи музичного навчання дітей МШВ	10	2	2			4						
Тема 2.3. Методи музичного навчання дітей мол. шкільного віку	10	2	2			4						
Тема 2.4. Організація слухацької діяльності молодших школярів	10	2	2			4						
Тема 2.5. Організація виконавської діяльності молодших школярів	10	2	2			4						
Тема 2.6. Сучасні технології музичного навчання	12	2	2		2	4						
Тема 2.7. Позаурочна музично-вихована робота в сучасній початковій школі	16	-	2			12						
Усього годин	150	26	28		2	64						

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1			
Теоретичні основи музичного мистецтва та музичного навчання дітей			
1	Тема 1.1. Музичне мистецтво та його види	2	
2	Тема 1.2. Історичні етапи розвитку ММ	2	
3	Тема 1.3. Основи запису музики	2	
4	Тема 1.4. Музична мова та засоби її виразності	2	
5	Тема 1.5. Музично-психологічний портрет учня початкових класів	2	
6	Тема 1.6. Музичне виховання та навчання дітей в сучасній ПШ	2	
7	Тема 1.7. Нормативна база викладання мистецької ОГ	2	
РОЗДІЛ 2. Методичні основи музичного виховання дітей			
8	Тема 2.1. Зміст музичного виховання дітей	2	
9	Тема 2.2. Процес та етапи музичного навчання дітей МШВ	2	
10	Тема 2.3. Методи музичного навчання дітей мол. шкільного віку	2	
11	Тема 2.4. Організація слухацької діяльності молодших школярів	2	
12	Тема 2.5. Організація виконавської діяльності молодших школярів	2	
13	Тема 2.6. Сучасні технології музичного навчання	2	
14	Тема 2.7. Позаурочна музично-виховна робота в ПШ	2	
Усього годин:		28	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі : методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга, 2007. 104 с.
2. Лобова О.В. Музична освіта молодших школярів в умовах Нової української школи. Навчально-методичний посібник. Суми, 2024. 143 с.
<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/14551>
3. Вивчення музики в 1-4 класах : навчально-методичний посібник для вчителів / Масол Л.М., Беземчук Л.В., Очаківська Ю.О., Наземнова Т.О. Х. : Скорпіон, 2003. С. 5-23.
4. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. посібник. Тернопіль : Навчальна книга, 2000. 216 с.

Додаткові:

1. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей : Навчальний посібник для ВНЗ культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах. Частина 1. Вінниця : Нова книга, 2007. 216 с. (Розділ VI).
2. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
3. Печерська Е.П. Уроки музики в початкових класах : навч. посібник. – К. : Либідь, 2001. 272 с.
4. Падалка Г. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К. : Освіта України, 2008. 274 с.
5. Садовенко С. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору : навч.-метод. посіб. К., 2008. 128 с.

Інтернет-джерела (електронний ресурс з сайту МОН України):

1. Закон України «Про освіту»;
2. Закон України «Про загальну середню освіту»;
3. Державний стандарт початкової освіти;
4. Концепція «Нова українська школа»;
5. Типові освітні програми (під кер. О.Савченко та під кер. Р.Шияна).
6. Сучасні підручники для початкових класів закладів ЗСО;
7. <http://spiv.org.ua> – хоровий спів в Україні;
8. <http://folk.org.ua> – українська автентична музика;
9. <http://gomin.uazone.net> – архів української народної пісенності.